

Wandelroute Landgoed Korteweg Smilde

Tekst: Bertus Boivin / Melle Buruma

Landgoed Korteweg is een vrijwel onbekend stukje Drenthe. En dat is misschien ook wel meteen de belangrijkste reden dat het één van de meest authentieke heideontginnings-landgoederen van Drenthe kon blijven. Geen wonder dat Stichting Het Drentse Landschap er trots op is dat ze eind 2016 het grootste deel van het landgoed kon verwerven. Op dat moment ontstond samen met Hijkerveld, Landgoed Hooghalen en Diependal één natuurgebied van circa 1000 hectare waarmee het het grootste aaneengesloten terrein van Het Drentse Landschap is.

Informatie over de wandelroute

Lengte route 7,5 km

Startpunt, parkeren in de berm einde verharde weg vanaf Boerenlaan in Smilde.

Gps-coördinaten startpunt

N 52 56 06 / O 06 27 41

Openbaar vervoer

Buslijn Assen-Meppel of Assen-Hoogeveen, halte Veenhoopsbrug. Zie www.9292ov.nl of bel (0900) 9292. (Vanaf de halte is het 2 km naar het startpunt).

Met de auto naar het startpunt

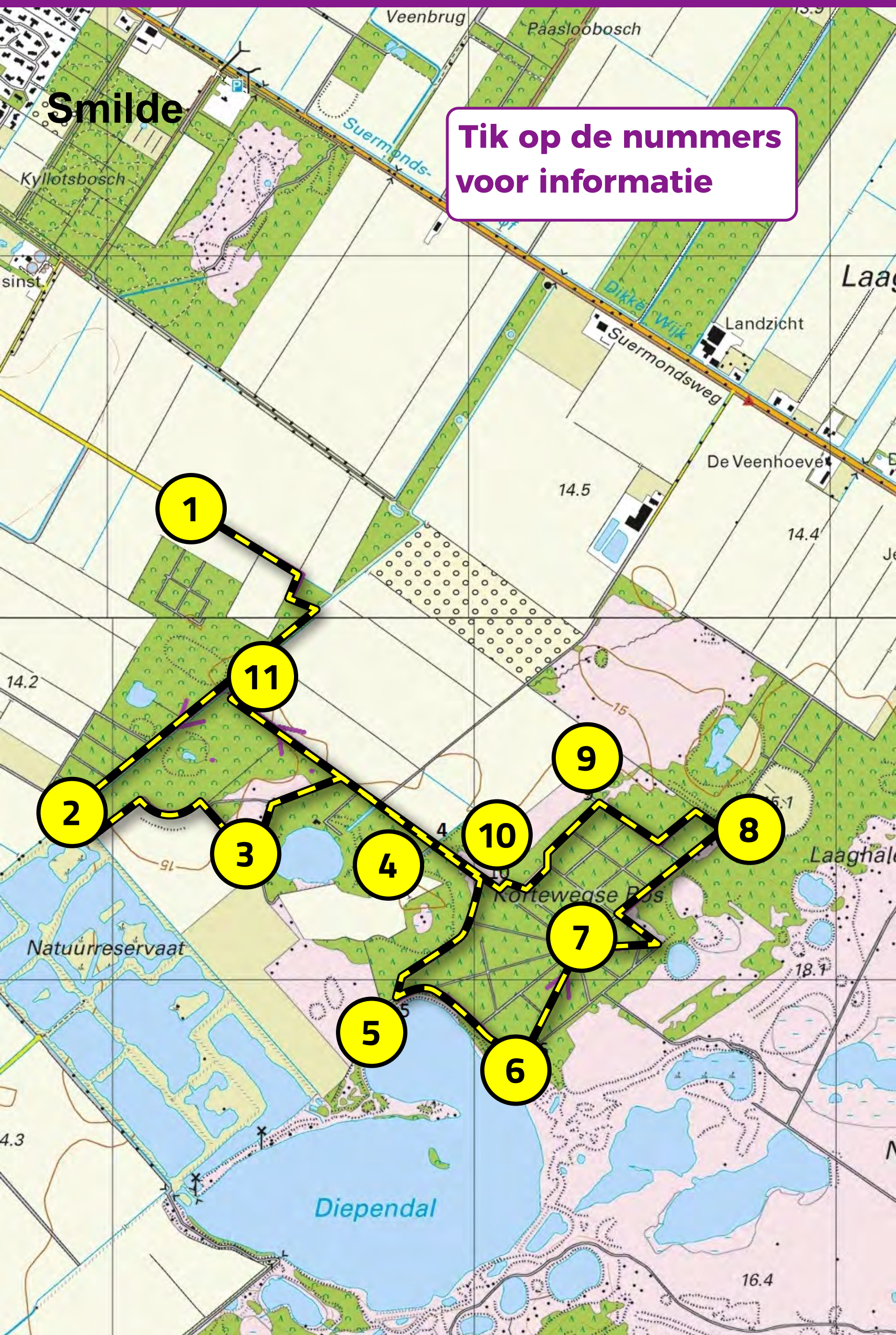
Ga vanuit richting Assen in Smilde vóór de Veenhoopsbrug bij het knipperlicht van de brug LA. Daarna meteen RA, Boerenlaan. Op driesprong LA Boerenlaan blijven volgen langs sportvelden en begraafplaats. RD doodlopende weg in. Eerst een haakse bocht naar links en vervolgens op driesprong RA. Parkeren in de berm waar verharding ophoudt.

[Kijk hier voor de route naar het startpunt.](#)

Begaanbaarheid route

Sommige paadjes zijn moeilijk begaanbaar in natte jaargetijden. Honden zijn aangelijnd toegestaan.

Route Kortewegsbos

Routebeschrijving Kortewegsbos

LA linksaf, RA rechtsaf, RD rechtdoor

- 1** **N.V. 'Ontginning Smilde'** [kaart](#)
- Vanaf het zandpad neemt u aan de bosrand RA paadje langs sloot. Bij slootje even LA en daarna paadje RA.**

De weg die u vanaf Smilde naar het begin van de wandelroute volgt, brengt u over het veld dat in de loop van de twintigste eeuw ontgonnen werd door de in 1911 in Den Haag opgerichte N.V. 'Ontginning Smilde'. Eerste directeur werd de dan 25-jarige Kees Korteweg.

Grote man achter het project was zijn vader Simon Cornelis Korteweg, een vermogend landbouwer op Goeree-Overflakkee met een lange staat van dienst in tal van landelijke landbouworganisaties, waaronder het dagelijks bestuur van de Nederlandsche Heide-maatschappij. Aan de Molenwijk in Smilde liet de familie Korteweg het landhuis Haegenaars-kamp bouwen.

Voor en na de Tweede Wereldoorlog werd vrijwel de hele strook heideveld van de N.V. 'Ontginning Smilde' met een oppervlak van zo'n 400 hectare tussen Smilde en het Hijkerveld ontgonnen en verkocht als landbouwgrond. Het meest oostelijke gedeelte, dat grotendeels een zandverstuiving was, bleef eigendom van de familie Korteweg. Een deel werd ontgonnen tot productiebos en de rest bleef heideveld.

Landhuis Haegenaarskamp

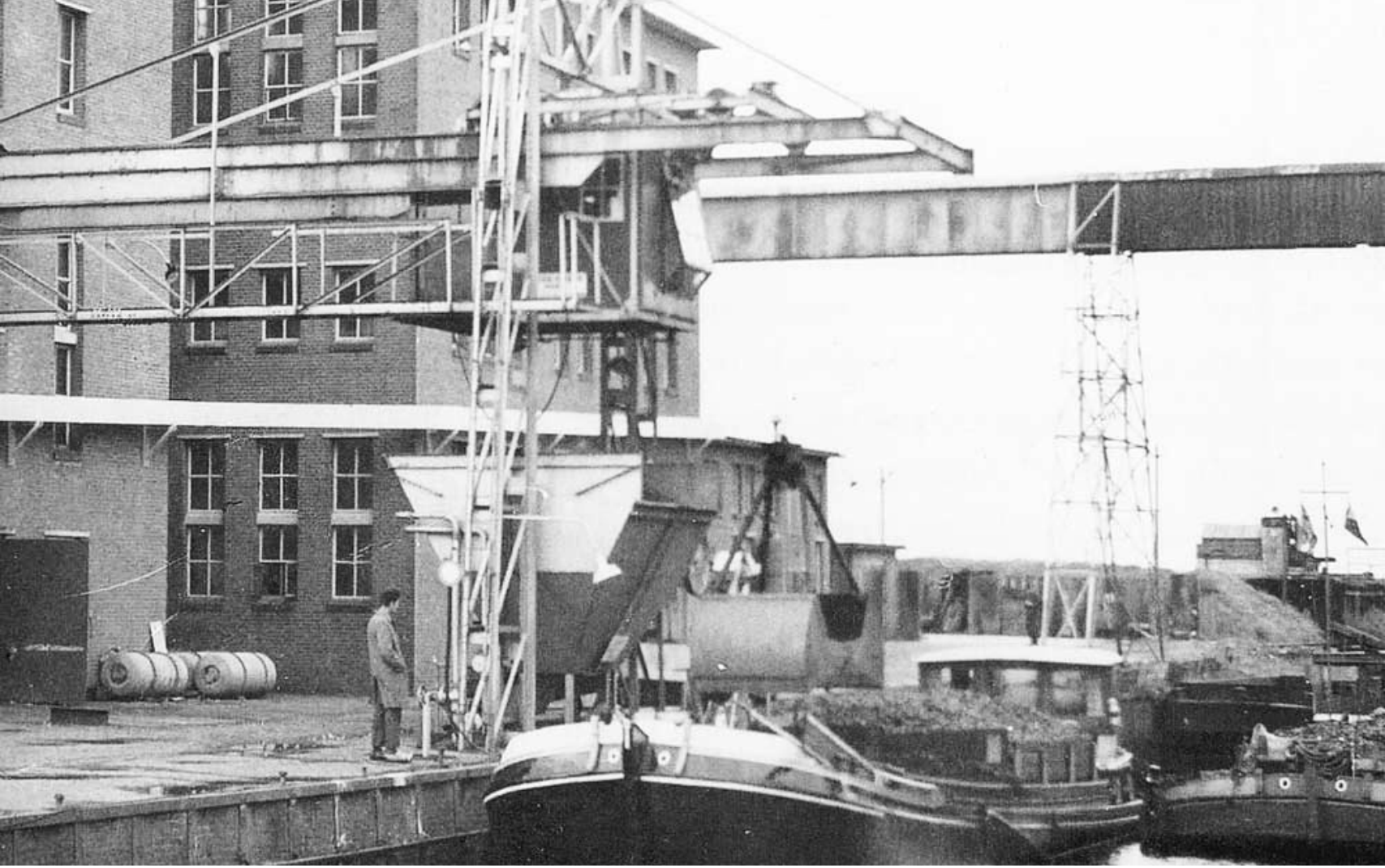
Aan wat tegenwoordig in Smilde de Elzenlaan heet, staat het monumentale landhuis Haegenaarskamp dat de familie Korteweg in 1913-1914 liet bouwen. Het ontwerp is van de Haagse architect S. de Clercq en het werd gebouwd in een stijl die de kenners Overgangsarchitectuur noemen. Naast de voordeur staat op de gevelsteen NOVEMBER 1913 S.C. KORTEWEG GEB. 24 APRIL 1912. Simon was de oudste zoon van het echtpaar Kees Korteweg en Eva Bakhoven die zelf de Haegenaarskamp bijna een halve eeuw bewoonden.

2 Hans Korteweg

kaart

Waar bos ophoudt, LA via dam het landgoed op langs een ijzeren hek met de letters H en K. Pad volgt de bosrand.

Over de dam komt u op het landgoed. Het letters H en K uit betonstaal in het hek zijn de initialen van Hans Korteweg, zoon van Kees Korteweg en in 1920 op de Haegenaarskamp geboren. Ondanks een drukke baan in Den Haag bracht hij zo'n beetje al zijn weekenden door in het vakantiehuis aan de rand van het ven. Dagelijks was hij in het bos te vinden om het zo goed mogelijk te onderhouden.

Rechts van het pad ziet u aan de overkant van het grasveld de kade rond de voormalige vloeivelden van de aardappelmeelfabriek Oranje. Het eigenwijze puntje van de vogelkijkhut steekt boven de bosschages uit. De vloeivelden zijn na sluiting van de fabriek in 1984 eigendom van Het Drentse Landschap geworden. De waterpartijen hebben zich ontwikkeld tot een waar vogelparadijs waar de laatste jaren zelfs af en toe een visarend neerstrijkt.

3 Dichtgegroeide heide

kaart

Ter hoogte van het prikkeldraad rond het grasland pad LA nemen (Vlak voor bijna onleesbaar bordje Verboden toegang). Aan het eind van het bos buigt pad naar rechts.

Een van de grootste vraagstukken die Het Drentse Landschap moet oplossen, is hoe je met de heide op het landgoed moet omgaan. Een heideveld waar je niets aan doet, wordt onherroepelijk een bos. Het veld links van het pad was dertig jaar geleden nog een open heideveld... Het Kortewegsbos kent een groot aantal van zulke heideveldjes die alleen maar met de grootst mogelijke inspanningen gehandhaafd zullen kunnen worden.

Rechts van het pad ligt het deel van het Kortewegsbos dat niet door Het Drentse Landschap is aangekocht, maar eigendom bleef van de familie Korteweg. Voor bezoekers is dit deel van het landgoed niet toegankelijk.

4 Bosaanplant

kaart

Pad RD volgen langs ijzeren hek het bos in. Einde heideveldje aan uw rechterhand bospad RA.

Voorbij het ijzeren hek loopt u het eigenlijke Kortewegsbos in. Aan de naaldhoutsoorten en de dichtheid van het bos is nog goed te zien dat het een oud productiebos is. Hele bosvakken zijn hier bij de grote najaarsstormen van 1972 tegen de grond gegaan waarna ze door de familie Korteweg opnieuw werden ingeplant. Bij het beheer van zo'n landgoed zorgt Het Drentse Landschap ervoor dat het kenmerkende karakter van het landgoedbos behouden blijft.

5 Diependal

kaart

Bospad maakt haakse bocht naar links bij de bosrand. Pad volgt de rand van de plas Diependal. Twee paden naar links negeren.

Hier moet u even van het pad af om een kijkje te nemen bij het deel van de plas Diependal dat in de volksmond de 'Baai van Korteweg' heet. De naam Diependal zegt precies waarom de Aardappelmeelfabriek Oranje destijds gemakkelijk enorme hoeveelheden afvalwater

in deze laagte in de heide kon lozen... Een forse kade moest ervoor zorgen dat het vieze water het bos niet in stroomde.

Aardappelmeelfabriek Oranje

In 1913 werd de Coöperatieve Aardappelmeelfabriek Oranje opgericht. De boeren stichtten een eigen bedrijf aan het Oranjekanaal als tegenhanger van de particuliere fabriek 't Noorden die enkele jaren eerder ten noorden van Smilde zijn poorten geopend had.

Oranje maakte vanaf het begin deel uit van de Coöperatieve Vereniging Aardappelmeelverkoopbureau, ofwel de Avebe. In 1980 werd het bedrijf gesloten. Een paar jaar later kocht Het Drentse Landschap de vloeivelden met hun overvloed aan eiwitten uit de aardappelmeelfabriek.

6 Hijkerveld

kaart

Waar pad een lange bocht naar links maakt, ligt recht voor u het raster van het Hijkerveld. Neem daar bospad LA. U loopt in de richting van een boombank op de Tiensprong.

Aan de oostkant grenst het Kortewegsbos aan het Hijkerveld dat sinds 1987 eigendom is van Het Drentse Landschap. Het veld wordt begraasd door Schoonebeker schapen en Schotse hooglanders. Vandaar dat hier een stevig raster staat. Mogelijk dat deze scherpe scheiding in de toekomst wat geleidelijker gaat worden.

7 Tiensprong

kaart

Neem op de Tiensprong rond de boombank derde pad naar rechts. Vlakbij het raster van het Hijkerveld maakt het paadje scherpe bocht naar links. Einde paadje op breder pad RA.

In Smilde wordt het Kortewegsbos door sommigen nog steeds het Sterrebos genoemd. Op de Tiensprong [7] begrijpt u waarom. Zo'n keurig aangelegd bos was lange tijd het ideaal van de bosbouwers. Ook jagers vonden het een prachtige uitvinding, want op zo'n Tiensprong had je alle kanten op een optimaal bereik.

8

Houtsnip

kaart

Voorbij de hoge douglasspar aan uw rechterhand direct naast het pad neemt u, waar het pad een beetje omhoog loopt, een gedeeltelijk met heide begroeid paadje LA. Aan uw rechterhand ligt een met mos begroeide wal. Paadje maakt bocht naar links. Einde paadje RA richting landhek.

Een houtsnip zul je zelden of nooit zien, want zijn schutkleuren zorgen ervoor dat hij in een bosachtige omgeving nauwelijks opvalt. Door de afwisseling in het terrein en de rust is het Kortewegsbos een prima plek voor de vogel.

Horen kun je ze wel. In het voorjaar hoor je de karakteristieke geluiden van de mannetjes tijdens hun baltsvluchten boven het bos. Ze maken dan een soort knorrende en piepende geluidjes. Elk najaar trekken grote groepen houtsnippen voorbij op weg naar hun overwinteringsplekken in Zuidwest-Europa. Soms raken de vogels onderweg zo uitgeput dat ze letterlijk op de bosbodem op adem liggen te komen. Hun camouflage is zo perfect dat je ze pas ziet als ze vlak voor je voeten op het laatste nippertje wegvliegen.

9 Kortewegsveld

kaart

Bij hek pad LA langs heideveld. Na heideveld loopt het pad door het bos en vervolgens langs een heideveldje aan uw rechterhand. Einde heideveldje RA.

Bij het hek bij [9] staat u aan de rand van het Kortewegsveld dat enkele jaren geleden al eigendom van Het Drentse Landschap werd. Het veld is ingerasterd en het is de bedoeling dat hooglanders het pijpenstrootje, dat hier overvloedig groeit, gaan wegvreten om de heide hier weer meer kans te geven.

10 Einde paadje op breder pad RA. Verderop loopt u een stukje dezelfde route als op de heenweg. Waar u op de heenweg vanaf links kwam, neemt u nu RD een smal paadje langs de akker.

11 Einde akker RA akkerrand blijven volgen. Na ongeveer 100 meter LA door bossingel via een dammetje over diepe sloot. Op pad RA. Dit pad volgt u terug naar het startpunt.

Vakantie bij Het Drentse Landschap?

Stichting Het Drentse Landschap heeft een aantal prachtig gelegen vakantiewoningen in of vlakbij natuurgebieden. Het zijn zéér bijzondere woningen die herinneren aan het Drenthe van weleer.

Wilt u meer weten? Kijk op

www.drentslandschap.nl/vakantiewoningen

of bel tijdens kantooruren (0592) 30 41 39.

Stichting Het Drentse Landschap

Postbus 83, 9400 AB Assen

(0592) 31 35 52

info@drentslandschap.nl

www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

Het Drentse Landschap

